

**ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ**  
**İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ BİRİMİ**  
**RİSK YÖNETİMİ YÖNERGESİ**

**Birinci Bölüm**

**Amaç, Kapsam ve Tanımlar**

**AMAÇ**

**MADDE 1-(1)** Bu yönergenin amacı; Erzincan Üniversitesinin faaliyetleri esnasında oluşabilecek veya gelecekteki dönemlerde Erzincan Üniversitesinin karşılaşılabileceği risklerin belirlenmesi, analiz edilmesi, olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için uygulanacak prensip, politika ve programlara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

**KAPSAM**

**MADDE 2-(1)** Bu Yönerge, Erzincan Üniversitesinin faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilecek risklerin belirlenmesine, önlenmesine ve temel raporlama prosedürlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

**DAYANAK**

**MADDE 3-(1)** Bu Yönerge, 30.06.2012 tarihli 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun **4, 5, 11, 12**, Maddeleri ile İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik **8**. Maddeye dayanılarak hazırlanmıştır.

**TANIMLAR**

**MADDE 4-(1)** Bu yönergede geçen;

**a) Risk:** Erzincan Üniversitesinde oluşabilecek veya gelecekteki dönemlerde Erzincan Üniversitesinin karşılaşılabileceği olumlu ya da olumsuz olayların meydana gelme olasılığı ile bu olayın sonuçlarının ortaya çıkardığı zarar, hasar veya yaralanmanın şiddetinin bileşimini ifade eder.

**b) Risk Yönetimi:** Erzincan Üniversitesinin risklerinin tanımlanması, risklerin analizi, risklerin sıralanması, bu risklere yönelik alınacak önlemlerin belirlenmesi ve sonuçların izlenerek değerlendirilmesidir.

**c) Yönerge:** Erzincan Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi Risk Yönetimi Yönergesini ifade eder.

**d) Kaza:** Önceden bilinmeyen istem dışı bir olgu sonrası meydana gelip kontrol dışına çıkan ve kişinin bedensel bütünlüğüne zarar verebilecek ya da maddi hasara neden olabilecek nitelikteki olaylardır.

**e) Tehlike:** Bir zarar, hasar veya yaralanma oluşturabilme potansiyelidir.

**f) Olay:** Yaralanmaya, sağlığın bozulmasına veya ölüme sebep olan işlerdir.

**g) Ramak kala:** Yaralanmaya, sağlığın bozulmasına veya ölüme sebep olmadan gerçekleşen hasarsız olaylardır.

TM

**h) Risk Sorumlusu:** Risk ile doğrudan ilgili olan, riski gözlemleyen gerekli tedbirleri alan veya üst yönetime ileten kişiyi ifade eder. Bu kişi fakültelerde Dekanlar; Enstitüler, Yüksekokullar, Meslek Yüksekokulları ve Araştırma Merkezlerinde Müdürler; Rektörlüğe bağlı koordinatörlüklerde koordinatörler; idari alanda genel sekreter ve bağlı daire başkanlarıdır.

**ı) Riskin Olasılık Değeri:** Riske ilişkin olay veya işlemlerin meydana gelme olasılığıdır.

**i) Riskin Şiddet Değeri:** Riske maruz kalan kişi veya kişiler üzerinde oluşturduğu olumsuz etkidir. (Risk sonucu ortaya çıkacak zararın büyüklüğünü tanımlar.)

**j) Risk Derecesi:** Risk derecesi, riskin gerçekleşme olasılığı ile şiddetinin sayısal değerinin çarpımı ile bulunur. **Örnek:** Risk Derecesi (Puanı) = Olasılık X Şiddet (  $RD= O \times \text{Ş}$  )

**k) Risk Değerlendirilmesi:** Riskin büyüklüğünü tahmin etmek ve riske tahammül edilip edilemeyeceğine karar vermek, tehlikelerin sonucunda oluşabilecek risklerin giderilmesinde öncelik sırasının oluşturulması için kullanılan yöntemdir.

**l) Risk Değerlendirme Matrisi:** Değerlendirme yapılırken tehlikeler, 5 x 5 matematiksel risk yöntemine göre yapılmalıdır. Risklerin puanlanmasında verilen tablodaki olasılık ve şiddet değerleri kullanılır. Risk analizi yapılırken risklerin en kötü durumu göz önünde bulundurulur.

**m) Çalışan Temsilcisi:** İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmalarını izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışanı ifade eder.

**n) Destek Elemanı:** Asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişiyi, ifade eder.

## İkinci Bölüm

### Görev ve Sorumluluklar

**MADDE 5-(1)** Risk yönetimi; riskleri tanımlamayı, analiz ederek ölçmeyi, önceliklendirmeyi, yürütülecek karşı faaliyetleri belirlemeyi, sorumlulukları tayin etmeyi, belirlenen faaliyetleri uygulamayı ve bunları izleyerek gözden geçirmeyi kapsayan bütün süreçlerdir.

#### Üniversite Risk Yönetim Kurulu

**MADDE 6-(1)** Erzincan Üniversitesi Risk Yönetim Kurulu, Rektör, Rektör Yardımcıları, Genel Sekreterden oluşur. Risk Yönetim Kurulu Başkanı, Erzincan Üniversitesi Rektörüdür.

**MADDE 7-(1)** Üniversite Risk Yönetim Kurulunun görevleri aşağıdaki gibidir;

- İş Sağlığı ve Güvenliği Biriminin çalışmalarını ilgili plan ve programların hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlamak,
- İş Sağlığı ve Güvenliği Biriminde görev alan personelin eğitim, uygulama, araştırma, danışmanlık konularındaki isteklerini değerlendirip karara bağlamak,
- Gerekli hallerde İş Sağlığı ve Güvenliği Biriminin faaliyetleri ile ilgili çalışma grupları kurmak ve bunların görevlerini düzenlemek,
- İş Sağlığı ve Güvenliği Biriminin her faaliyet dönemi sonunda hazırlayacağı faaliyet raporlarının düzenlenmesine ilişkin esasları tespit etmek ve sunulan raporu değerlendirmek,
- Bir sonraki döneme ait çalışma programı esaslarını tespit etmek,
- Eğitim programları ile bu programlar sonunda katılım, sertifika ve benzeri belgelerin verilme koşullarını belirlemek,

**MADDE 8-(1)** Risk Sorumlusunun ( Fakültelerde Dekanlar, Enstitüler, Yüksekokullar, Meslek Yüksekokulları ve Araştırma Merkezlerinde Müdürler; Rektörlüğe bağlı Koordinatörlüklerde Koordinatörler; İdari alanda Genel Sekreter ve bağlı Daire Başkanlarıdır ) görevleri;

- Risk yönetimi ile ilgili önleme faaliyetlerini uygulamak,
- Üniversitenin karşılaştığı temel riskleri belirlemek ve analiz etmek,

- c) Karşılaşılan risklerin yönetilmesi için belirlenen önleme faaliyetlerini uygulamak,
- d) Risklerle ilgili zamanında üst yönetime bilgi vermek,
- e) Risk yönetiminin yıllık gözden geçirilmesinde Risk Yönetim Kuruluna destek olmaktır.

### **Üniversite Risk Yönetimi Çalışma Grubu**

**MADDE 9-(1)** Erzincan Üniversitesi Risk Yönetimi Çalışma Grubu, İş Sağlığı ve Güvenliği birimidir. Erzincan Üniversitesi Risk Yönetimi Çalışma Grubu Erzincan Üniversitesi Risk Yönetim Kuruluna çalışmaların yürütülmesinde destek olur. Akademik ve idari birim yöneticileriyle işbirliği içinde çalışarak risk yönetimi sürecinin uygulanmasını sağlar.

**MADDE 10-(1)** Üniversite Risk Yönetimi Çalışma grubunun görevleri aşağıdaki gibidir;

- a) İş sağlığı ve iş güvenliği çalışma planı hazırlamak,
- b) İş sağlığı ve iş güvenliği eğitim planı hazırlamak,
- c) Risk değerlendirme çalışmalarını planlamak,
- d) Acil durum planı hazırlamak ve acil durum tatbikatları düzenlemek,
- e) İş kazası ve meslek hastalıklarını soruşturmak, önlemleri planlamak,
- f) İş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemeye yönelik olarak işverenlere ve çalışanlara yönelik eğitimler düzenlemek, danışmanlık hizmeti vermek ve işyeri ortam risk faktörlerinin kontrolünü sağlamaya yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- g) Talep veya ihtiyaca göre diğer gerekli çalışmaları yapmak,

### **Üçüncü Bölüm**

#### **Kurumsal Risk Yönetiminin Uygulanması**

**MADDE 11-(1)** Erzincan Üniversitesi Kurumsal risk yönetiminin uygulanmasında aşağıda sıralanan faktörler dikkate alınır:

- a) Erzincan Üniversitesinde üretilen hizmet dikkate alınarak faaliyetler belirlenir bu faaliyetlerin oluşturabileceği tehlike ve bu tehlikeden dolayı ihtimal dâhilinde olan risk ve riskler tespit edilir.
- b) Tehlike ve risk tespiti yapılırken tüm binalar, sınıflar, bürolar, laboratuvarlar, atölyeler, yemekhaneler, kantinler ve tüm birimlerde kullanılan malzeme, cihaz ve ekipmanlar, çalışma şartları, çalışma yöntemleri, görev ve faaliyetler, ziyaretçiler ve bina giriş çıkışlardan gelebilecek tehlikeler dikkate alınır.
- c) Çalışan Güvenliği risk değerlendirmesinde asgari radyasyon, gürültü, toz, kanserojen maddeler, alerjen maddeler, ergonomi konularında risk oluşturan bölümler belirlenerek, bu bölümlerde çalışanların sağlık taramaları planlanır.
- d) Erzincan Üniversitesinin Tüm Birimlerinde kullanılan kimyasallar, kullanılan her türlü ekipmanlar, kişisel koruyucular, yapılan periyodik ölçümler, bildirimler, talimatlar, prosedürler, raporlar, eğitim kayıtları dikkate alınır.

Kurumsal risk yönetim süreci uygulanmaya başlandığında her bir risk kayıt altına alınır. Risklerin kayıt altına alınması Fakülte Dekanları, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokulu Müdürleri, Daire Başkanları tarafından risk kayıt formu kullanılarak yapılır.

TM

**MADDE 12-(1)** Erzincan Üniversitesinde riskler aşağıda ayrıntılı şekilde açıklanan faktörlere göre kayıt altına alınır.

**1.ADIM: Tehlikenin Tanımlanması:** Erzincan Üniversitesinde iş akışına uygun olarak hiçbir noktayı atlamadan dolaşarak ve tecrübelerden hareketle nelerin çalışanlara, ürünlere ve iş ekipmanlarına zarar verebileceğine bakılır. Öncelikle bütün tehlikeleri ve tehlike kaynaklarını büyük-küçük, önemli-önemsiz ayırt etmeden belirleyerek bir tehlike listesi oluşturulur. Risk değerlendirmesi ekip işi olduğu

için, işle ilgili herkesin düşünceleri alınır. Risk belirlemesi yapılan birime ait geçmişte yaşanmış kayıtlı kayıtsız tüm iş kazaları hakkında bilgiler araştırılır. Makine üreticilerinin talimatları ve malzeme güvenlik bilgi formları tehlikelerin tespiti için gözden geçirilir. Yapılan çalışmalarda çalışan temsilcileri ile destek elemanları aktif rol oynamaktadır.

**2.ADIM: Risklerin Değerlendirilmesi:** Riskin niteliksel değerlendirilmesinde Risk Değerlendirme Tablosu (RDT) yönteminden faydalanılır. RDT, risklerin değerlendirilmesinde, değerlendirme sonuçlarına göre hangi işlere öncelik verilmesi ve kaynakların öncelikle nereye aktarılması konularında kullanılan bir tekniktir. Bu tablonun hazırlanması, sistemin risklerinin tahmini için geçmişteki olaylardan kazanılan deneyimlere başvurma anlayışına dayanmaktadır.

- Dikey eksen; Şiddet seviyelerini (0–5) ifade eder.
  - Yatay eksen; sonuçla ilgili artan olasılığı temsil eder.
  - Riskin seviyesini tanımlamak için tablo Kırmızı, Sarı ve Yeşil alanlara ayrılmıştır.
- Riskleri değerlendirirken tehlikenin neden olduğu olayın şiddeti ve olasılığı dikkate alınmıştır. Belirlenen riskler için 5x5 Risk Değerlendirme Tablosu kullanılmıştır. Burada risk, Risk = Olasılık x Şiddet Formülüyle hesaplanmaktadır. Formüldeki olasılık ve şiddet değerleri için aşağıdaki tablolarda verilen değerler kullanılmaktadır.

**TABLO 1. RİSK HESABINDA KULLANILAN OLASILIK DEĞERLERİ**

FREKANS	OLASILIK	OLASILIK DEĞERİ
Yılda bir	ÇOK KÜÇÜK	1
Üç ayda bir	KÜÇÜK	2
Ayda bir	ORTA	3
Haftada bir	YÜKSEK	4
Her gün	ÇOK YÜKSEK	5

**TABLO 2. RİSK HESABINDA KULLANILAN ŞİDDET DEĞERLERİ**

OLAY	ŞİDDET	ŞİDDET DEĞERİ
İş saati kaybı yok, ilkyardım gerektiren	ÇOK HAFİF	1
İş günü kaybı yok, ilk yardım gerektiren	HAFİF	2
Hafif yaralanma, tedavi gerekir	ORTA	3
Ölüm, Ciddi yaralanma, meslek hastalığı	CİDDİ	4
Birden çok ölüm, sürekli iş göremezlik	ÇOK CİDDİ	5

**TABLO 3. 5X5 RİSK DEĞERLENDİRME TABLOSU**

RİSK	ŞİDDET				
	OLASILIK	ÇOK HAFİF 1	HAFİF 2	ORTA 3	CİDDİ 4
ÇOK KÜÇÜK 1	1	2	3	4	5
KÜÇÜK 2	2	4	6	8	10
ORTA 3	3	6	9	12	15
YÜKSEK 4	4	8	12	16	20
ÇOK YÜKSEK 5	5	10	15	20	25

**TABLO 4. RİSK SONUÇLARI**

RENK	RİSK DEĞERİ	DEĞERLENDİRME	FAALİYET
BEYAZ	25	Çok Yüksek Risk	Devam eden faaliyet varsa hemen durdurulmalıdır.
KIRMIZI	15, 16, 20	Kabul Edilemez Risk	Bu risklerle ilgili hemen faaliyete geçmeli.
SARI	8, 9, 10, 12	Dikkate Değer Risk	Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edin.
YEŞİL	2, 3, 4, 5, 6	Kabul Edilebilir Risk	Daha uzun vadede müdahale edilebilir.

**3. Adım: Kontrol Tedbirlerini Belirleme:** Bu adımda risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesi için gerekli kontrol tedbirlerine karar verilir. Temel Kural tehlikenin tamamen ortadan kaldırılmasıdır. Ancak; bu durum mümkün olmazsa aşağıdaki yöntem ya da yöntemler kullanılarak riske maruziyet en aza (kabul edilebilir düzey) indirilir;

- Daha az riskli yöntem, madde, makine ve teçhizat ile eski uygulamanın değiştirilmesi,
- Çalışma yönteminin, prosesin veya makine ve teçhizatın tekrar tasarımı.
- Tehlikenin izole edilmesi yani yalıtım.

**4. Adım: Kontrol Tedbirlerinin Tamamlanması:** Kontrol tedbirlerinin tamamlanması şu hususları içerir;

- Çalışma yöntemlerinin geliştirilmesi,
- İletişim (çalışanlarla alınan tedbirlerin paylaşılması),

- Eğitim ve öğretimin sağlanması,
- Denetim

**5. Adım: İzleme ve Tekrar Etme** Bu adımda şu soruların cevabı aranır;

- Seçilen kontrol tedbirleri planlandığı gibi tamamlandı mı?
- Seçilen kontrol tedbirleri yerinde tedbirler mi?
- Bu kontrol tedbirleri uygulandı mı?
- Bu kontrol tedbirleri doğru bir şekilde uygulandı mı?
- Değerlendirdiğimiz risklere maruziyet ortadan kaldırıldı veya yeterince azaltıldı mı?
- Yaptığımız değişiklikler amaçlarınıza uygun olarak sonuçlandı mı? Yukarıda bahsi geçen tüm faaliyetler kayıt altına alınarak, önlemlerin etkinliğinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

**MADDE 13-(1)** Riskler kayıt altına alındıktan ve derecelerine göre puanlandıktan sonra her riskin ilgili olduğu süreç belirlenir. Risk sonuçlarının izlenmesi değerlendirilmesi ve raporlanması iki açıdan yürütülür;

a)Risklerin belirlenen önleme faaliyetlerinin gerçekleşme durumlarının izlenmesi ve raporlanması,

b)Risklerin olasılık ve etki durumlarının değerlendirilmesi,

Riskler belirlenen periyotlarda birimler tarafından izlenir. Tüm riskler Erzincan Üniversitesi genelinde yıllık olarak değerlendirilerek Risk Yönetim Kurulu tarafından üniversitenin Kurumsal Risk Planı güncellenir.

**MADDE 14-(1)** Erzincan Üniversitesi bünyesinde alt işverene verilen işlerde, çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği faaliyetlerinin yürütülmesinde alınan kararların uygulanmasında asıl işveren sorumludur.

## **Dördüncü Bölüm Son Hükümler**

### **Koordinasyon**

**MADDE 15-(1)** İş Güvenliği Birimi bu yönergeye ilişkin koordinasyonu sağlamakla görevlidir.

### **Tereddütlerin Giderilmesi**

**MADDE 16-(1)** Bu Yönergenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Erzincan Üniversitesi yetkilidir.

### **Yürürlük**

**MADDE 17-(1)** Bu Yönerge onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

### **Yürütme**

**MADDE 18-(1)** Bu Yönergeyi Erzincan Üniversitesi Rektörü yürütür.